

ПАНЕЛЬ 4. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-281-7-83>

Белінська І. Д.

*кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов
та інформаційно-комунікаційних технологій,
Західноукраїнський національний університет*

Бек Г. М.

*викладач,
ВСП «Фаховий коледж економіки, права
та інформаційних технологій»
Західноукраїнського національного університету*

ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ В РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

З моменту виокремлення міжкультурної комунікації як феномена в цій галузі відбуваються постійні зміни, що залежать від різних факторів – геополітичних, економічних, суспільних тощо. Не існує єдиного визначення міжкультурної комунікації і вченими пропонуються різні варіанти – за визначенням М'язової І.Ю., міжкультурна комунікація – це водночас і наука і набір навичок, якими потрібно оволодіти під час спілкування, оскільки взаємодія з іншою культурою вимагає певних знань та умінь, зосередженості на успадкованих та усталених нормах соціальної практики людей, які належать до різних національних та етнічних спільнот [2], на думку Ф.С. Бацевича, «міжкультурна комунікація – це процес спілкування (вербального і невербального) людей (груп людей), які належать до різних національних лінгвокультурних спільнот, як правило послуговуються різними ідентичними мовами, відчують лінгвокультурну «чужинність» партнера по спілкуванню, мають різну комунікативну компетенцію, яка може стати причиною комунікативних невдач або культурного шоку в спілкуванні» [1, 9]. Реалізація завдань, на які орієнтується міжкультурна комунікація відбувається різними шляхами. Беручи до уваги одну із її властивостей, а саме інтеракцію, тобто

міжкультурну взаємодію, в якій комуніканти є представниками різних лінгвістичних комунікативних об'єктів, то доцільним є акцентування уваги на підборі навчального матеріалу при викладанні української мови як іноземної, оскільки, не зважаючи на складну ситуацію, у якій перебуває наша країна зараз, попит на вивчення української мови залишається досить високим і буде зростати у майбутньому, від так є потреба акцентувати увагу на контенті та якості навчальних ресурсів. Закордонні студенти підготовчих відділень у більшості випадків є представниками африканських та східно-азіатських регіонів, які є носіями власної культурної ідентифікації, не завжди належними чином проінформовані про Україну в різних аспектах. Ще донедавна для більшості з них наша держава була частиною росії і певна частина вивчала російську мову, маючи наміри надалі здобувати вищу освіту в Україні. Проте події останнього періоду остаточно змінили траєкторію розвитку освіти для іноземних здобувачів, зобов'язуючи їх вивчати українську мову як необхідну умову для подальшого навчання. То ж долучення інформативних ресурсів про Україну, її вагомих постатей, історичних віх в структуру навчальних комплексів сприятиме кращому розумінні і зникненню стереотипності у свідомості іноземних громадян.

Без сумніву, в контексті міжкультурної комунікації мова є одним із вагомих і значимих засобів і методів, тож і підхід до викладання української мови іноземцям окрім базових методик та педагогічних засобів потребує ретельної підготовки в контексті підбору навчальних та наочних матеріалів, які можна використати для основних завдань міжкультурної комунікації, а сама взаємообмін культурними та історичними цінностями, що збагатить досвід та світогляд студентів, водночас продемонструє нашу повагу і обізнаність в історії та культурі регіону їхнього проживання.

Як приклад зосередимося на процесі вивчення української як іноземної у групах студентів з КНР, які активно показують своє бажання вивчати слов'яну. Існує безліч навчально-методичних вказівок для викладання української як іноземної так само як і наукових шкіл та методик, які в різних масштабах успішно реалізуються в процесі викладання та показують хороші результати. Традиційно вивчення розпочинається з фонетичного курсу та основ правопису, вивчення певного лексичного мінімуму та азів граматики. При подальшому вивченні видо-часових форм дієслова, а саме минулих часів, доцільним є, на нашу думку будувати презентаційний та наочний матеріал на феноменах, подіях та особистостях, які є популярними, відомими та шанованими у Китаї. Наприклад, при вивченні минулих форм дієслова *бути* – варто залучити спочатку весвітньо відомі факти, осіб або

об'єктів для виконання плану вправ по підбору правильних форм – *був, була, було, були*:

1. Мерлін Монровідомою актрисою? – Так, вона..... відомою актрисою. 2. Альфред Хічкок актором? – Ні, він відомим продюсером. 3. Бетховен, Моцарт, Шопен продюсерами? – Ні, вони композиторами. 4. Томас Едісон співаком? – Ні, він винахідником.

Надалі доречно долучати феномени українського та китайського культурно-соціального простору:

1. Григорій Сковородавідомим українським філософом. 2. Конфуцій знаним художником? – Ні, він першим китайським філософом. 3. «Євробачення» 2017 в Україні./ Пісенний конкурс «Євробачення» 2017 в Україні. 4. Олімпійські ігри в Пекіні в 2008 році. 5.Пандемія Covid 19..... в 2019-2022 роках.

Схожий алгоритм можна застосовувати при вивченні прикметників і пропонувати студентам матеріал для вивчення, використовуючи прикметники відомий, знаний, цікавий, сумний, привабливий, популярний тощо.

Такий же підхід можна використати при вивченні прийменників, що використовуються для демаркації місця знаходження об'єктів та осіб. Продуктивними виявили себе демонстрація карт країн (в даному випадку України та Китаю), що полегшує засвоєння матеріалу та напрацьовує навик використання правильних прийменників у вправах шляхом задавання питань на кшталт «Де знаходиться?» та відповідей «На заході, сході (півночі, півдні)...країни (регіону, провінції)», «В центрі країни (регіону, провінції)», «В країні (регіоні, провінції, місті)». Впровадження елементів такого стибу мають гармонійно вписуватися в структуру занять, в жодному раз не обтяжуючи його та виконуючи і пізнавальну, і навчальну функції.

При застосуванні такого підходу, де відбувається не лише засвоєння граматичних правил, а здійснюється своєрідний діалог культур, взаємообмін фактами та інформацією, який сприяє зближенню та розумінню, взаємоповазі та показує вшанування і обізнаність, що мотивує і заохочує студентів до подальшого навчання. Засвоєння матеріалу дозволить майбутнім фахівцям почуватися впевнено, працюючи у транснаціональних компаніях та мультикультурних командах, що стає є рушійною силою міжнародного бізнесу в сучасному глобалізованому світі.

Якщо у групі з вивчення української мови як іноземної присутні студенти інших країн то такий хід дій доречно застосовувати також, зберігши баланс в подачі інформації, матеріали з фактами, необхідно

розподіляти рівномірно, аби однаково були задіяні усі слухачі і таким чином діалог культур перетвориться у полілог, який стає інструментом комунікативної взаємодії носіїв різних культурних спільнот, окреслюється національна картина світу, відбувається взаємозбагачення, долаються негативні стереотипи, популяризуються духовні надбання різних народів.

Список використаних джерел:

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики / Ф.С. Бацевич. – К.: Академія, 2004. – 343 с.

2. М'язова І.Ю. Міжкультурна комунікація: зміст, сутність та особливості прояву (соціально-філософський аналіз): Дис... канд. наук: 09.00.03 – 2008. <http://www.disslib.org/mizhkultura-komunikatsia-zmist-sutnist-ta-osoblyvosti-projavu.html>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-281-7-84>

Даниленко Л. В.

*кандидат філологічних наук,
старший викладач кафедри мовної підготовки,
Запорізький державний медичний університет*

СПЕЦИФІКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «СТОМАТОЛОГІЯ»: НА ПРИКЛАДІ ТЕМИ «З ІСТОРІЇ Ї МЕДИЦИНИ»

Іноземні студенти спеціальності «стоматологія» Запорізького державного медичного університету вивчають українську мову з метою здобуття фахових знань, спілкування з пацієнтами під час практики та для повсякденної комунікації в суспільстві. Зміст занять з української мови максимально орієнтований на навчальні плани спеціальних медичних дисциплін, водночас передбачає культурологічну складову. Уже на першому курсі студенти-стоматологи ознайомлюються з народними традиціями, святами, мистецтвом, цікавими ландшафтами, відомими особистостями України. Це важливо для цілісного сприйняття країни, яку обрали для навчання, а отже й для органічного співжиття в ній.

Першочерговою проблемою в методиці викладання української мови як іноземної вважається комунікативний комфорт здобувачів, на що звертають увагу науковці й методисти (А. Гаврилюк, І. Кочан, Т. Лях,